

Tekst przekazany Redakcji do druku w miesięczniku „tak rodzinie”. Ukazał się drukiem w numerze „tak rodzinie” Rok 2023, nr 6(192), s. 42. Prawa wydawnicze do tekstu, w tym do publikowania i rozpowszechniania w jakimkolwiek zakresie, posiada Wydawnictwo Siostr Loretanek w Warszawie przy ul. Żeligowskiego 16/20, 04-476 Warszawa.

Ks. dr hab. Tomasz Jakubiak, prof. AKW

Wybierz dobrze. Kto może być świadkiem bierzmowania?

Niedługo przystąpię do bierzmowania. Zastanawiam się, kto może być świadkiem przyjęcia tego sakramentu. Czy wystarczy, aby była to osoba, która w razie czego – tak jak świadek sądowy – będzie mogła poświadczyć, że przyjąłam bierzmowanie?

Klara z Buska-Zdroju

Przy wyborze świadka bierzmowania należy pamiętać, że zadania stojące przed tą osobą nie ograniczają się do ewentualnego poświadczenia, że przyjął sakrament (np. gdy zniszczona zostanie dokumentacja kancelaryjna), oraz przedstawienia cię biskupowi do namaszczenia krzyżmem. Już od samego początku przygotowania do bierzmowania świadek powinien wspierać kandydata do sakramentu. Gdy otrzymasz bierzmowanie, nadal powinien pomagać ci w wiernym wypełnianiu obowiązków związanych z tym sakramentem.

Czy zadania stojące przed świadkiem bierzmowania są podobne do tych, które przyjmują na siebie chrzestni? Analizując dokumenty kościelne, można zauważyć, że obowiązki przyjmowane przez chrzestnych osób dorosłych oraz świadków bierzmowania są bardzo zbliżone (kan. 872, 892 KPK). Dzieje się tak dlatego, że obydwa sakramenty należą – obok Eucharystii – do sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego. W pierwszych wiekach bierzmowanie stanowiło zazwyczaj jeden obrzęd z chrztem. Ze względów pastoralnych w Kościele łacińskim rozdzielono udzielanie obydwu sakramentów, chyba że chrzczony jest dorosły (KKK, n. 1285, 1290-1292).

Czy świadkiem bierzmowania może być chrzestny? Ponieważ sakrament bierzmowania dopełnia łaski chrztu, wręcz zaleca się, by świadkami byli chrzestni, o ile w dalszym ciągu są wierzącymi i praktykującymi katolikami. W ten sposób jaśniej ukazuje się związek między chrztem i bierzmowaniem, a funkcje i obowiązki chrzestnego są skuteczniej wypełniane. Nie wyklucza się jednak możliwości wybrania osobnego świadka bierzmowania (kan. 893 § 2 KPK).

Jakie wymagania musi spełnić świadek? By skutecznie spełniał obowiązki przyjmowane wraz z przyjęciem zadania bycia świadkiem bierzmowania, powinien: 1) być wyznaczony przez przyjmującego bierzmowanie albo – w nadzwyczajnych sytuacjach – przez jego rodziców albo przez tego, kto ich zastępuje, a gdy tych nie ma, przez proboszcza lub szafarza bierzmowania, i posiadać wymagane do tego kwalifikacje oraz intencję pełnienia tego zadania; 2) ukończy szesnaście lat, chyba że biskup diecezjalny określił inny wiek albo proboszcz lub szafarz jest zdania, że słuszna przyczyna zaleca dopuszczenie wyjątku; 3) być katolikiem, bierzmowanym i przyjąć już sakrament Najświętszej Eucharystii oraz prowadzić życie zgodne z wiarą i odpowiadające funkcji, jaką ma pełnić; 4) być wolnym od jakiegokolwiek kary kanonicznej, zgodnie z prawem wymierzonej lub deklarowanej; 5) nie być ani ojcem, ani matką przyjmującego bierzmowanie. Wszystkie wymienione warunki muszą zostać spełnione łącznie (kan. 893 § 1 KPK). Świadek może być tej samej płci co bierzmowany.

Jeśli chodzi o ostatni warunek, to należy zauważyć, że zgodnie z wprowadzeniem do „Obrzędów bierzmowania” (n. 5) została dopuszczona możliwość przedstawienia dzieci do bierzmowania przez rodziców. Choć robią dokładnie to samo co świadkowie, to jednak formalnie nie są świadkami. Trzeba mieć jednak na względzie, że nie we wszystkich diecezjach ordynariusze miejsca dopuścili możliwość przedstawiania dzieci do bierzmowania przez rodziców.

Czy zawsze konieczny jest świadek? W nadzwyczajnych sytuacjach można udzielać sakramentu bierzmowania bez jego obecności. Np. w szpitalu, gdy zagraża komuś śmierć (kan. 892 KPK).